

Het gaat er alleen nog om wie de grootste wordt

Door Maurice de Hond

Er is een fascinerende paradox vast te stellen in deze laatste fase van de campagne. Juist omdat CDA zich zo onvoorwaardelijk uitspreekt voor een combinatie met de VVD is de kans dat deze combinatie er ook echt komt vrijwel verkeken. En het zou me niet verbazen als de campagnestaf van het CDA dat ook volledig beseft.

CDA+VVD kunnen alleen de meerderheid krijgen als men gezamenlijk 9 zetels wint. Die zouden relatief gemakkelijk van het verlies van de LPF vandaan moeten kunnen komen. Maar dan is het van groot belang dat het CDA niet teveel van haar “progressieve” kiezers verliest aan links en de LPF vrijwel al zijn zetels kwijtraakt (wat enkele maanden geleden nog het geval was).

Maar in de laatste twee weken zijn er ontwikkelingen geweest die de kans op een voortzetting van een combinatie van CDA+VVD naar 0 doet dalen. Enerzijds is de PvdA van Bos sterk in kracht gestegen, anderzijds slaagt Herben erin een deel van het LPF electoraat aan zich te binden.

Ik taxeer dat men bij de campagnestaf van het CDA ook deze conclusie heeft getrokken en als volgt heeft geredeneerd:

- Dat deel van het CDA electoraat dat het niet leuk vindt dat we met de VVD gaan regeren (circa 25%) is moeilijk vast te houden en zal voor een niet gering deel toch naar de PvdA van Bos gaan. De enige manier om die groep wat beter vast te houden zou zijn zich uit te spreken voor een CDA+PvdA regering. Maar dan zou men meer kiezers verliezen (aan VVD en LPF) dan men zou terugwinnen.
- Het gaat er nu dus alleen om wie de grootste partij wordt, CDA of PvdA. Die slag kan alleen door het CDA gewonnen worden als een behoorlijk deel van de VVD- en LPF kiezers op het laatst naar het CDA zullen overstappen. De enige manier om dat te bereiken is niet in het midden te laten met wie men wil regeren. Keihard uitspreken voor een combinatie met de VVD opent de loopbrug tussen het VVD+LPF electoraat en het CDA.

De laatste paar dagen van de campagne zullen een verdere verharding geven in die strijd wie de grootste wordt. De scheiding tussen rechts en links wordt –tijdelijk(?)– verder verhard. En de kans is groot dat in die laatste periode de PvdA nog verder lepelt uit D66, Groen Links en SP en dat het CDA dat doet bij VVD, LPF en ChristenUnie. En daarmee zou de verkiezingsuitslag van 22 januari 2003 qua karakter sterk kunnen lijken op die van 25 mei 1977. Onder invloed van de strijd tussen Van Agt en Den Uyl haalden beide partijen een 2 a 3 % hogere uitslag dan voor de verkiezingen werd verwacht. De kleinere partijen (vooral aan linkse kant) deden het slechter dan vooraf werd ingeschat.

Ten slotte zou het me niet verbazen dat na deze verkiezingen de politieke instabiliteit (zeker in het electoraat) bij lange na niet voorbij is en dat de volgende verkiezingen veel eerder zullen zijn dan in mei 2007.